

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan haftalık hutbelerin resmi dijital mecralarda çok sayıda yabancı dilde yayımlandığı, buna karşın Türkiye'de milyonlarca yurttaşın ana dili olan Kürtçenin hutbe dilleri arasında yer almadığı görülmektedir. Kamusal bir kurum tarafından sunulan din hizmetlerinin, toplumun dilsel ve kültürel çeşitliliğini gözetmesi; eşit yurttaşlık ilkesi, ayrımcılık yasağı ve kamu hizmetlerine erişim hakkının doğal bir gereğidir.

İnanç hizmetinin dili, yalnızca teknik bir tercih değil; yurttaşın kimliğiyle, kültürüyle ve anadiliyle kurduğu bağ açısından da belirleyicidir. Türkiye'de milyonlarca kişi tarafından konuşulan bir anadilin, Kürtçenin sistematik biçimde kapsam dışında bırakılması, kamusal din hizmetlerinde ayrımcılık yapıldığının açık bir göstergesi olarak karşımızda durmaktadır. Bu yaklaşım, toplumsal bütünleşmeye katkı sunmak yerine, inanç alanında dahi dil temelli dışlanma algısını derinleştirme riski taşımaktadır. Devlet kurumlarının, inanç hizmeti dahil tüm kamusal hizmetlerde yurttaşlar arasında dil ve kimlik temelinde fiili eşitsizlik doğuracak uygulamalardan kaçınması hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Bu nedenle Diyanet İşleri Başkanlığının hutbe dil politikası, eşitlik ve kapsayıcılık ölçütleri bakımından açıklığa kavuşturulmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hutbeler halen hangi dillerde yayımlanmaktadır? Bu diller hangi yıl ve hangi idari karar doğrultusunda yayın kapsamına alınmıştır?
- 2- Hutbelerin farklı dillere çevrilmesine ilişkin ölçütler nelerdir? Bu konuda yazılı bir yönerge, ilke kararı veya kurumsal politika metni bulunmakta mıdır?
- 3- Kürtçenin hutbe yayın dilleri arasında yer almamasının açık idari ve hukuki gerekçesi nedir?
- 4- Kürtçe hutbe hazırlanmasına yönelik geçmiş yıllarda yapılmış herhangi bir çalışma, başvuru, öneri veya pilot uygulama olmuş mudur? Olduysa sonuçları nelerdir?
- 5- Türkiye'de ana dili Kürtçe olan yurttaşların din hizmetlerine kendi dillerinde erişimine ilişkin herhangi bir ihtiyaç analizi veya saha araştırması yapılmış mıdır?

- 6- Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde Kürtçe bilen ilahiyatçı, mütercim veya din görevlisi sayısı kaçtır?
- 7- Hutbelerin yabancı dillere çevrilmesi için ayrılan yıllık bütçe ne kadardır? Bu kapsamda hangi dillere ne kadar kaynak ayrılmaktadır?
- 8- Kürtçe hutbe ve dini içerik hazırlanmasına yönelik bir bütçe planlaması yapılmış mıdır?
- 9- Diyanet'in yurtdışı din hizmetlerinde kullanılan diller ile yurtiçinde kullanılan diller arasında nasıl bir ilke farkı bulunmaktadır?
- 10- Anadilde dini bilgilendirme ve ibadet içeriğine erişim konusunda Başkanlığın orta ve uzun vadeli bir politika hazırlığı var mıdır?
- 11- Dil temelli dışlanma iddialarına ilişkin olarak Kurum bünyesinde yapılmış herhangi bir iç denetim veya değerlendirme raporu mevcut mudur?